

Hetvenöt éve született Karinthy Frigyes

„Jelentem alássan, hogy látát. (»Tanár úr kérem.«) míg a másik naplómban nap-
Léghemlék, az »Utazás a kopog-
gamhoz beszélek, de nem nyám körül« — saját agy-
mostani magamhoz, hanem operációjának nagyogó pre-
ahhoz a nagy Frigyeshez, aki
már mérnök!« — írja Ka-
rinthy 1899. nov. 27-én, ti-
zenkét esztendő kora nap-
lójában.

Ha ceruzája vonala nyo-
nyilván, pedig »a humorban
mán nem is emelkedtek ház-
sorok, hidak, — s ha nem is
konstruált új, bonyolult gé-
peket, műszereket, mint
»nagy Frigyes«, — bonyolult
műszer ismerője, élesszemű
kutatója lett mégis: az em-
beri léleké. Bár sajtóságosan
inkohereus világnézet — a
modern természettudomány
eredményeiből, a freudiz-
musból, s a francia raciona-
listák tételeiből összetett
szemlélet — alapján dolgo-
zott, s ebből következően
képtelen volt a maga elé
tűzött cél, a dédelgetett álom,
az »Új Enciklopédia« mara-
déktalan megteremtésére,
mégis, kora társadalmi vi-
szonyait — a háború ciniz-
musát, s szörnységeit (első-
sorban »Krisztus és Barna-
dás« c. pacifista novella-
gyűjteményében), társadalmi
házig szokásait, s erkölcsét,
az őt körülvevő világ ferde-
ségeit kíméletlenül, olykor
gyilkos indulattal bírálta, s
akkora hatással, mint igen
kevesen — kora írói közül.

A magyar irodalomban pá-
ratlan pszichikai élelétés-
sal és biztonságos kézzel ábrá-
zolta a kamaszkor fülledt,
czer feszültséggel terhes pi-
gálnak.

Magyar könyv idegen nyelven

Idegen nyelvű
könyvkiadásunk nagysikerű seregszemléjéről

A Művelődésügyi Minisz-
terium Kiadói Főigazgatósá-
ga nemrég kiállítás ren-
deztetett a Kulturális Kapo-
csolatok Intézetének székházá-
ban. Az Állami Könyvter-
jesztő Vállalat, a Kultúra, a
Szerzői Jogvédő Hivatal és
a Magyar Írók Könyvtárának
közreműködésével létrejött
kiállítás volt az idegennyel-
vű magyar könyvkiadás első
nagyszabású seregszemléje,
mely tizenhat nyelven mu-
tatta be a magyar szellem
termékeit.

A külföldi kiadók kötetei
mellett kiállították a Magyar
Tudományos Akadémia Ki-
adójának, az Akadémiai Ki-
adónak és a Corvina Idegen-
nyelvű Kiadónak a sorozatait
és a bemutatott ezer kötet
a szépirodalom kívül fel-
ölelte a politikai irodalom, a
tudomány, a képző- és zene-
művészet, valamint a művelő-
déstörténet és az ismeretter-
jesztés területét.

A négy nyelven kiadott
tájékoztató szerint az első
magyar író, akinek az élet-
műve idegennyelvű kiadá-
sokban szélesebb körű vissz-
hangot keltett, Petőfi Sándor
volt. Költeményei még a köl-
tő életében megjelentek né-
met fordításban (Frankfurt
am Main 1849), s azóta mind
a mai napig szinte a világ
minden nyelvén. Utána kö-
vetkezett Jókai Mór a nagy
romantikus elbeszélő, aki-
nek regényei mindmáig ked-
velt olvasmányok az egész
világon. Kortársának, Mik-
száth Kálmánnak kritikai
realista regényei ugyancsak
tetszést arattak a külföldi
olvasók körében. Theodor
Roosvelt amerikai elnök ked-
velt szerzőjének tartotta
Mikszáthot, akinek angolul
megjelent regényeit a mai
nemzetközi kritika is rokon-
szenvvel fogadja. Nagy klasz-
szikus drámaíróink közül
Katona József és Madách
Imre műveit több nyelvre is
lefordították.

Es így folytathatók a sort:
Ady Endre és József Attila,
a huszadik század költői,
Krúdy Gyula, Móricz Zsig-
mond, a század nagy próza-
írói mind eljutottak a kül-
földi olvasókhoz. Az elmúlt
száz évben a magyar írók —
verseikkel, drámáikkal és
regényeikkel — valamiké-
pen mindig jelen voltak a
nagyvilág irodalmi tudatá-
ban.

A kiállítás anyagának
szépirodalmi részét a Kiadói
Főigazgatósággal történt
megállapodás értelmében a
Magyar Írók Könyvtára vet-
tette át. Az Írószövetség könyv-
tára a jövőben Hungaricá-
kat is gyűjt és állandó jel-
legű kiállításon mutatják be
az érdeklődőknek az ide-
gennyelvű magyar irodalom
legújabb köteteit.

Boldog Balázs

Kelemen János:

Mária Filippi fényképe

Valóság ez a tenger
ahogy valóság vagy te is
leveleid megfoghatatlan mégis igaz valósága

Fénytől tengertől részeg nyári nap
felkapja a szél
a lányok narancsfényű kacagását
s ráfújja a cserjék levelére
felszáll a barna bőrök illata
ahogy szétpukkannak a gyöngéd ereken
csillogó cseppek

Athát e fény
kirajzolja benne távoli arcod
egy napon megismerlek erről a nevetésről
Mint egy csók emlékét
őriz téged északi szívem

Tücsök

JEGYZETEK EGY ÚJ MAGYAR FILMRŐL

Többet vártam ettől a Mikor döbbenek már
filmtől! Ezzel a spontánul
kítőre véleményemmel távozott
sok néző a fenti film vetíté-
se után. Miért? Jogosan ve-
tődik fel bárkiben e kérdés.
Talán, mert Tardos Tibor
írását ismerve már kialakí-
tottunk magunkban és ma-
gunknak egy Tücsök-portrét,
amit a bájos Esztergályos
Cecília minden igyekezete
ellenére sem tudott a film-
vászonon elénkvarázsolni.
Vagy ne a szereplők megvá-
lasztásában keressük a leg-
főbb hibát? Hiszen Psota
Irénné, Sinkovics Imre, Kiss
Mányi, Pécsi Sándor alakí-
tásai önmagukban, külön-
külön nézve őket, gondosan
megformáltak, élményt nyúj-
tanak.

Alapvető hibaként a for-
gatókönyv kidolgozatlan-
ságát, a film koncepciójának
és stílusának tisztázatlansá-
gát, valamint a kifejezési
eszközök kellően át nem gon-
dolt alkalmazását lehet meg-
említeni. Nem keveredhet lí-
raiság és groteszktség egyet-
len jól megszerkesztett mű-
alkotásban sem ilyen zava-
rosan, mint ebben a filmben.
Nem is tudja a néző, hogy
nevéss-e, vagy bosszan-
kodjon. Joggal, mert jó film
lehetett volna ebből, ha az
alkotók nagyobb igényvel,
mélyebb önkontrollal kezd-
tek volna a forgatáshoz, és
nem ártott volna, sőt javára
vált volna a műnek, ha ke-
vesebb »film-petárdát« al-
kalmaznak.

Ex libris

Szollár Akos rajza

September tizenhatodikán nyit az egyetemi könyvtár

A nyári szünetben az Egye-
dők, s ugyanakkor 2
temi Könyvtár is felkészült
a hallgatók, s valamennyi ol-
vasó fogadására. Ebben az
évből új beíratási rendszer-
re tér át a könyvtár, tehát
a beíratkozás nem naptári
évre, hanem egy-egy tanév
időszakában érvényes. Ezért
most minden olvasónak
(azoknak is, akik a nyári szü-
netben iratkoztak be!) újból
be kell iratkoznia.

Tekintettel a pótvizsga-
időszakra, az olvasóterem
szept. 15-ig naponta 10-től
du. fél 5-ig (szombaton 1-ig),
a kölcsönző szolgálat kedden
és pénteken 10-től 1-ig tart
nyitva. A rendszeres nyitva-
tartás szeptember 16-án kez-

dődik, s ugyanakkor 2
könyvkiállítással emlékezik
meg a könyvtár a Gárdonyi
és Bródy-évfordulóról.
Tájékoztatásul az alábbi-
akban közöljük a könyvtár
rendszeres nyitvatartási ide-
jét, amely tehát szept. 16-tól
már érvényes: Olvasóterem:
hétfőn: 14 órától 21 óráig,
keddtől szombatiig: 10 órától
21 óráig. Vasárnap: 9 órától
13 óráig. Kölcsönzés: hétfőn:
14 órától 18 óráig. Keddtől
szombatiig: 12 órától 18 órá-
ig, szombaton: 10 órától 13
óráig. Polyóirat-olvasóterem:
hétköznap: 13 órától 19 órá-
ig. Kutatószoba: hétköznap:
10 órától 21 óráig.

Országos vegyszerkonferencia Szegeden

A Magyar Kémikusok
Egyesülete szeptember 5-7-e
között rendezte meg Szeged-
den, 400 résztvevővel, az évi
konferenciáját.

A programban közel 140
előadás szerepelt a szerves-
és szervetlen kémia, vala-
mint szerves kémiai techno-
lógia tárgyköréből. Dr. Sze-
ker Gyula, a nehézipari mi-
niszter első helyettese tar-
tott megnyitó előadást »A
magyar szerves vegyipar fej-
lesztési irányai« címmel a
megyei tanács háza díszter-
mében. Ezt követően az Aka-
démiai Ipari Kutató Intézet
és a Gyári laboratóriumokban
dolgozó vegyészek tapaszta-

latáról hangzottak el, téma-
kör szerinti csoportosításban
az előadók. Nagy érdeklő-
dés kísérte a műanyagipar-
runk fejlesztésére irányuló
kutatásokat összegező előadá-
sokat. Számos előadás foglal-
kozott a hazai peptid-kutatás
eredményeivel, s a cukorké-
miai kutatások ismertetésé-
vel. Az előadók akadémi-
sok, kandidátusok, aspirán-
sok s a gyári laboratóriumok-
ban dolgozó gyakorlati szak-
emberek köréből kerültek ki.

A konferencia eredmé-
nyeinek — nyilatkozatok for-
májában történő — összege-
zésére lapunk legközelebbi
számában visszatérünk.

BÁLINT GYÖRGY:

Játékszerek

Esteledett: A Tisza-
parti alkalmi strandok
lassanként elnéptelened-
tek; csak a motorcsóna-
kok kellemetlen berre-
gése hallatszott még. A
parton ráérősen sétálga-
tott egy fiatal pár. Egy
húsz év körüli, közép-
termetű, szépcarcú fiú és
egy harmincéves, viruló
asszony. Az asszonynak
gyönyörű alakja volt, s
barnára sült arcából sze-
lid, nagy szemek csillog-
tak.

A fiú valamit észre-
vett a homokban, s le-
hajolt érte.

— Nézd, Klareesz, já-
tékbaba! — s felemelt a
földről egy maszatos,
össze-visszacibált ron-
gyot.

— Látod, nem becsül-
te meg, pedig mennyi
sírásba, könyörgésbe,
várakozásba kerülhetett
annak, aki itt hagyta.

Aztán, mikor megkapta
democskolta, megúnta,
eldobta. S most már
senkinek sem kell.

— Ugyan dob már a
fenébe azt a vacakot! —
S az asszony kitépte a
fiú kezéből a babát.

— Komolyan mon-
dom, az ember néha azt
hiszi, hogy tizenhatéves
tacskaival áll szemben.

Egy pillanatig való-
ban ingerült volt, de az-
tán mindjárt mosolygott
is.

— Te, te bolond, kis
Rómeóm, s a tenyerébe
fogta a fiú fejét, hosszan
nézte, s huncutul a sze-
mébe kacintott. — Tu-
dod, hogy átkozottul
szép vagy? S aztán
mintha egy kicsit el is
pirult volna.

A fiú mosolygott.
— Hát igazán szemte-
len vagy Pista, elvárod,

hogy én udvaroljak ne-
ked. A tiz ujjamon meg
tudom számolni, hogy
hányszor szólsz hozzám
egy nap.

— Kevés szóból is
megértik egymást az
emberek — felelte na-
gyon csendesén a fiú.

Lassanként teljesen
besötétedett. Az asszony
mintha félne a növekvő
árnyaktól, közelebb hú-
zódt a fiúhoz. Sokáig
nem szólt egyikük sem.
Aztán újra csak az asz-
szony törte meg a cse-
ndet. Karját a fiú nyaka
köré fonta, szembe for-
dult vele, s dűrcdűsen,
kedveskedve megszólalt.

— Még azt sem mon-
dád, hogy szeretsz. Pedig
én tudom.

Pista félrefordította a
fejét, s vállának félfor-
dulatával meglazította
az asszony karjainak
szorítását.

— Tudod, sokszor ar-
ra gondolok, hogy hány
féljével hitethetted már
el azt, hogy szereted, s
hányról hitted már te
is azt. Mert azt te sem
akarod elhitétni velem,
hogy én vagyok az első,
egyetlen, akivel megca-
sod a férjed? Szép vagy,
s nekem nagyon tetszel,
de azt már nem tudom,
hogy hányan osztóznak
a kegyeidben. Félek,
hogy amit má teszlek,
holnap megbánom.

Az asszony eleinte
meglepődött, majd dű-
hösen összeszorította a
száját — ezt persze a fiú
nem vehette észre a söté-
tében —, majd végül
sírós, akadozó hangon
szólt meg.

— Hát... te... azt
képzeled rólam... hogy,
mint egy... egy... utol-

só szajha... mindenki-
vel lefekszem... és zo-
kogott.

Pistát meghatották a
női könnyek, s rádőb-
bent, hogy valójában
miket is mondott, s bűn-
bűnően igyekezett jóvá-
tenni a hibáját. Magá-
hoz húzta a sírástól el-
torzult arcú asszonyt, s
nagyon haragudott ön-
magára.

— Na, ne haragudj,
Klareesz. Tudod, néha
magam sem tudom, hogy
mit beszélek. Ne hara-
gudj.

Gyengéden simogatni
kezdte az asszonyt, s
csókoltatta az arcát,
szemét, s letörülte a
könyveit. Az asszony
szipogott még egy dara-
big, de aztán nemsokára
megbékült.

— Hát persze hogy
nem haragszom te, te
kis lóköti!

A fiú lágyan átölelte,
s hosszan megcsókolta...
aztán még egyszer. Az
asszony behúzta a fiú
kezét ruhája alá, s még
szorosabban tapadt hoz-
zá. Pista érezte, hogy az
asszonyon nincs más,
csak egy pulóver, s egy
könyvű szoknya.

S a csókok közt las-
sanként elveszett min-
den józanságuk.

Egy hónap telt el. A
táj nem változott. Es-
teledezt. A strand hűlő
homokjában egy fiatal-
ember tűnődött még.
Tekintete céltalanul
pásztázta a terepet. Am
hirtelen észrevett vala-
mit. Felkelt, s közelebb
ment. Keserűen elmo-
solygott.

A homokból egy já-
tékbaba meredt rá kű-
lönös fintorral.